

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
за цілий рік . . . 20 кор.
за пів року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1-70 кор.

За границю:

за цілий рік: зі щоденною
визначкою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тиждень 5½ доларів, або 10
рублів; з висилкою щоденно
4½ доларів, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь рус. яз. сьвят
о 5½ год. по полудні.
Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» при
ул. Освальтських ч. 11. партер
(фронт від ул. Тихої). Експедиція
місцева в Агенції
Соколовського в часажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Реклямації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Перед новою сесією державної ради.

(X) Перед скликанєм державної ради, котра збирає ся дня 24. с. м. на передвеликодню сесію, провадив міністер-президент бар. Бінерт переговори з представниками парламентарних сторонництв. В тім часі приймав також представників укр.-русского клубу пп. Цеглинського, дра Колесу (німецькі часописи хибно подали дра Кобзу) і дра Евгена Левинкого. Переговори тривали цілий тиждень, а минулої суботи відбула ся рада міністрів, на котрій бар. Бінерт подав вислід сих переговорів. Переговори обертали ся около домагає Слав. Єдноти в напрямі обнови кабінету (Слав. Єднота домагає ся рішучо т. зв. великої реконструкції, значить, зміни кабінету не лише в напрямі доповнення на місце уступивших чеських міністрів дра Брфа і др. Жчка, але також покликания південнославянського міністра).

Отсі торги о обнову кабінету, в котрих висувано всякі кандидатури, викликали велике невдоволенє в низверженнєм колах, а як недавно звіщав «Vaterland», цісар висловив ся вельми різко про сю жаждобу ріжних послів за міністерскими теками. В часі тих переговорів відбув оден з провідників Слав. Єдноти др. Крамарж паломництво д. Петербурга на засіданє всеславянського комітету, де віддав строгій критиці заграничну політику Австро Угорщини, а про сей поступок висловив ся монарх на послуханю бар. Бінерта також вельми різко, що бар. Бінерт подав також до відома парламентарних представників в часі переговорів з ними.

Отсі перегони деяких послів за міністерскими теками, а також москвофільська політика провідника Слав. Єдноти, дра Крамаржа причинили ся вельми до того, що цісар заявив ся за сталостю кабінету, бо безнастанні зміни міністрів впливають некорисно на хід урядованя, а зовсім не причиняють ся до запоруки робучости державної ради. На основі тих подій можна було вже перед радою міністрів витворити собі погляд на цілу справу вимаганю т. зв. великої реконструкції кабінету і погляд сей висловив бар. Бінерт уже перед радою в часі переговорів з представниками польского кола, а іменно, що передовсім має утворити ся велика робуча більшість парламентарна, котра обезпечила би в державній раді успішну законодатну роботу, а відтак може прийти черга на обнову кабінету.

Поки що отже будуть ведені переговори в цілі утвореня певної парламентарної більшости. З познанк, які проявляють ся в настрою ріжних національних таборів, можна сподівати ся, що така більшість дасть ся зложити, а тоді справа обнови кабінету буде сама собою рішена, бо очевидно склад кожодчасного кабінету буде зависимий від складу парламентарної більшости.

Що до осягненя першої цілі т. є. утвореня парламентарної робочої більшости, розходять ся погляди Слав. Єдноти з поглядами міродатних чинників і інших парламентарних сторонництв. А іменно і корона і міністер президент, а за ним також коло польске і німецькі сторонництва парламентарні стоять за тим, щоби перше утворила ся певна парламентарна більшість, котра взяла би на себе поруку успішної

діяльности законодатної в держ. радї, а се в наслідках спричинило би відповідну обнову кабінету. Тимчасом Слав. Єднота, а особливо Чехи домагають ся передовсім цілковитої обнови кабінету, щоби тим способом дійти до утвореня парламентарної більшости.

Найближшою отже справою будуть переговори для утвореня парл. більшости. Ключ до розвязки сего питання находить ся в Чехах, в німецько-чеськім спорі, котрий стає перепорою зближеню обидвох сих таборів. Переговори ведені між Німцями і Чехами в Празї не довели до бажаного вислїду а іменно до успішної сесії чеського сойму. Однак всеж таки можна було помітити певне наближенє обидвох супротивних таборів, а се наближенє буде почином до дальших пересправ в тім напрямі.

Відома річ, що тепер в австрійській внутрішній політиці і в національно-політичних справах відграють велику ролю — формулки. Розходять ся отже о винайденє такої формулки, з підмогою котрої можна би довести чеський сойм до законодатної діяльности.

Тимто передвеликодню сесію державної ради має дуже обмежену задачу а іменно: ухвалити побір новобранців, відтак перевести перше читанє бюджету на 1910 рік і ухвалити закон про льокальні зелізниці і закон проти пиянства. Сю задачу має державна рада довершити протягом трех тижнів, а рівночасно мають відбувати ся переговори що до урухомленя чеського сойму. В тій цілі має бути чеський сойм скликаний на коротку сесію після лат. великоднє, а відтак знов зібралаб ся державна рада і тоді вже мало би бути переведене уложенє сталої парламентарної біль-

Панас Мирний.

Серед степів.

(Дальше).

Зразу не знать, де подїла ся ваша сонная неміч, вернула ся до вас ваша сила. Гнідко, натужуючись проти гори, тихо ступає; з боку йде Яким, придержуючись за полудрабок рукою, цмока на гнідка, з легка тримає за віжки. Вас так і рвонуло скопити з воза. Яким не похопив ся спинити гнідка, як ви уже й долї; стукнулись об суху грудю ногами, злегка поточили ся і потягуючись, розправляете натомлену спину. Вам стає гарно, по кожій жилочці пробігає несподівана міць, в кожному суставі вона обживає ся молодю радістю; серце ваше бьє ся повно та рівно, груди дишуть глибоко та вільно, душу чарує почуваннє любє.

Ще недавнєчко вас пекло і палило, ще недавнєчко ви не знали, де діти ся серед рівного безкрайного степу; а тут де не взяла ся гора і ліс по горі густий та високий. Страшенне дубє гордо повиганяло єної голови в гору, широко розпросторило гілки на всі боки; гонка бугилова та широколисті лопухи примостили ся коло їх у голодочку — роскошуют; по широких полянах молода ліщина з жовто-зеленим листом грїєть ся на соняшній спеці; на низах кущі темно-зеленої калини посихляла віти до долу; по їх

соловії неугавні засїли, безперестанно несеть ся їх щебетанє впововш всього лісу; невеличкі пташки сперечають ся з ними своїми піснями і цюмка та прицмокує в чорнобилі пронивянка, щось белькоче чижик з високого вязу, віщує літа сивая зазуля, жовтобрюха-іволга перегукуєть ся з одудом, а з куців ліщини іде-несеть ся важке орличяне туркотаннє...

Помалу виберете ся все в гору та в гору. І непримітно наче, а натуга гарячить вашу кров серце стукає дрібніше, зітхає важчає, затинаєть ся. Та ось незабаром — і ви на горі, на широкій поляні високости. Тут уже і дерево рідче, і трава нивча — запекло її сонцем. Ось уже і край неба стє видко, не ховаєть ся він за лісом, а тікає кудись далі, за гору. Може знову на степи безкраї, на лани широкі, де гарячий вітер віє, де пече припікає сонце яснє? Ось, ось і... ви як укопаний стали...

Мати уроди, красє сьвітлова! Де ти береш такі пишні барви, колїри блискучі? Який мистець, якою талановитою рукою наложив їх на тебе так густо та різно, так втішно та мило і покрив зверху чарівним сьвітом, наче золотоканям серпанком?... Ой, ви малярі, на весь сьвіт славетні, не мені вашу палїтру і краски, пензлі й полотна! Я буду малювати тебе, цяточко небесного раю, невеличка крихотко краси сьвітлової! І ви, кобзарі голосеві, співаки пророчого слова! Дайте мені того живого огню, що ним ви проникаєте людські душі, чаруєте серце і здїймаєте цілий рїй думок та гадок, цілу вер-

вечку пишних мрій в заклопотаній голові людській! Бо не моїм слабим голосом виявити миру ви про той закуток щастя, де краса сьвітлова побрала ся з тихим спокоєм, де чарівна врода заручила ся з незвичайним дивом!... Краю мрій...

Ви на горі па самому шпилечку. Від вас по праву руч збігає у низ шлях, наче змії велетень веть ся він поміж деревом, а по лїву — яри та бескети, непролазні хащі та гострі голови червоного кглею, а прямо перед вашими очима розіслала ся долина... Сама наймисливіша ткаля не затче такої ясної плахти, як мати природа заткала, на диво людям ту широку долину! Зелені луки з пишними квітками стали їй за основу; поодинокі кущі зеленого дерева пороскидали ся темним затканнєм; над річкою село з білими хатками та вишневыми садками облягло її узорчатою лиштвою, а чиста річка оторочує сивьою кгальонкою. У їй темній глибині відбиваєть ся і ліс, і гори, і село з хатками та садками, і небо безодне та сяє в білими, наче павутиннє, хмарками, і сонце пекуче та яснє з його незвичайним сявном. А там, далі за річкою, що обставила ся стїною темнозеленого очерету, потягла ся нива довгими поясами, роїслали ся лани широкими килимами, ховаючи свої крї аж там, де земля виходить ся з небом, де блакитний край неба зливаєть ся в темно-зеленою далєчизною... І над усім осивм, шатром роскинуло ся високе та глибоке небо, сяє іскристе сонце і обдає усе горячим сьвітом; яснї плями і темні тіни ходять, перелазять з місця на місце.

шости, за чим слідувала би обнова кабі-
нету. Великі і трудні справи фінансові від-
кладає правительство на осінь, бо тепер
ще може обходити ся без нових податків,
отже з тими пропозиціями, які має в весня-
ній сесії полагодити, дасть собі раду без
певної і сталої більшости.

Становиско руского клира

в справі пропам'ятного письма духовенства
львівського „русско-народной“ партії.

З нагоди пропам'ятного письма вручен-
го Експ. Митрополитови священиками львівськими
русско-народної себто російської партії, зложили
священики львівські Русини на авдієнції дня
20 с. м. заяву, підписану 42 священиками, слі-
дуючого змісту:

Агітації за церковною схізмою змогли
ся між нашим народом, особливо в останніх
часах змогли ся до того степеня, що затрево-
жили всіх, котрим добро нашої св. віри і руско-
католицької Церкви лежать на серці. Не підлягає
сумнівови, що ті агітації виходять виключно
від людей, які гуртують ся около русско-народ-
ної партії. Коли сей рух був лише хвилевий,
переходовий, то руске духовенство, хоч з бо-
лем серця констатуєчи его, не привязувало би до
него так великої ваги в надії, що він проміне
безслідно. Однак він має в нас і дві і стра-
шну історію а завжди ішов та іде в парі з
рухом русско-об'єднательної політики. Знані є
події в року 1882. про апостазію Наумовича і
збаламучених ним сіл, знані ще більше події
холмські.

Коли проте і нині той рух прийняв такий
напрямок, що ширить ся не лиш між інтеліген-
цією, але захоплює крім простого народа
шкільну молодіж, а між духовенством знай-
шов поверх десятки апостолів, коли в его слу-
жбу втягнуто прасу русско-народної партії, ко-
ли его ширять по інституціях, читальнях, на-
ломництвами та іншими чинниками, тому зовсім
оправданно є тривога, яку відчуває руский клир
і нарід, боячи ся катастрофи.

В виду сего руху звертають ся очі загалу
в першій мірі на священиків, що опинили ся в
рядах сеї партії. Руске духовенство не посу-
джує їх, що они ділають прямо в хосен схізми,
однак не може укрити болю серця, коли бачить
ся, що загал того духовенства бере живу участь
в тих самих інституціях, читальнях, часописах,
які явно ширять небезпеку схізми, а нічий о-
суджуючий голос з его сторони не обізвав ся,

О, чарівнице-природо! на що ти мене вабиш
своїм чаром? На що прикувала на одному місці
та й не пускаєш? Пустя мене! Он, бач, Яким
уже спустив ся з гори і не доїжджаючи мосту,
повернув на пишну поляну, щоб самому одпо-
чити і свого гнідка попати. Он уже він має
думку утаборитись там, бач — розспрягає... І ви
мерщій побігли шляхом до Якіма.

В холодочку гонкою широко гіллястого осо-
рока, серед пишного килиму густої трави, утабо-
рив ся Яким з своїм добром. Віжками припав
гнідка до сусідньої береги, а сам розставивши
тривіжок, налаштувувачись варити кашу, з відром
побіг до річки, що недалечко плескала ся в по-
ложистих берегах. Вода її чиста та прозора; сон-
це пронизує її зверху аж до самого дна, і тіль-
ки по середині чорніє: то або глибина відзначає
сь, або зелене жабуриння укрило чисте дно.
Тихий втер віє в подовш річки, здіймає невеличку
хвилю і широкою складкою жене впо-
дож течії. Ось погвало її аж до берега, плесну-
ло гень на пісочок, підхопило порожню чере-
пашку, сігнуло її у воду, погойдало, поградо ся
і знов викинуло на берег.

(Дальше буде).

ніякого, не видно протиділяння, через що пов-
стає підозріне, мовби він сполучував або потай-
ки апробував той рух. Бож Русинам священи-
кам замкнений вступ до всіх тих інституцій та
до вірних, де працює москвофільське духовен-
ство, — звязані руки і уста, щоб могли там ді-
лати та забирати голос. Не видячи отже з боку
„русско-народного“ духовенства ніякої контрак-
ції, лише глухе мовчане, а з другої сторони со-
лідаризоване з прочою роботою тої партії, по-
боює ся руский клир, що той рух піде дальше
і що підозріне о всівинну може впасти колісь
на цілий наш клир.

Виравді підписані на пропам'ятнім письмі
священики „русско-народної“ партії виступили
з просьбою, щоб Експ. Митрополит очистив їх
від підозріння о співвину за ширене схізми, але
на жал, чого належало очікувати — они ні сло-
вом не згадали, що тим рухом мерять ся, та
що они маючи до сего силу і повагу уряду,
будуть ему протиділяти.

Та частина священиків не в властивім
світлі представила сей рух, коли звела его до
акції горстки радикалів сеї чи другої партії
які раді би атеїзм вціпити в народ, а не в силі
сего діпняти, агітують бодай за схізмою. Так о-
но не є. Нема сумніву, що той рух ширить ся
на цілій лінії, на якій є діяльною так звана
„русско-народна“ партія. Таке хибне предста-
влене готово впливати успокоючого на духовні
власти, коли тим часом хвиля є повна грізного
небезпеченства.

Та частина священиків ще і в тім оши-
бочно представляє духовній власті небезпеку
схізми, що накликуване праси особливо церков-
ної до хуйности над цілостію віри і руско-като-
лицької Церкви, уважає за службу якійсь виіма-
гіваній скритій руці. Вєсь руский клир є свідомий
грізного положення викликаного агітаціями
за схізмою, солідаризує ся з поглядами „Ниви“;
і не сумніває ся що власть церковна так само
глядить на тую справу.

Підписані на пропам'ятнім письмі свяще-
ники ставлять жадає, признаючись явно і при-
людно до російської національності, ставлять
жадане, щоб Експ. Митрополит подбав о скріп-
лене їх числа в рядах духовенства, а се через
принимане кандидатів духовного стану, таких
самих національних переконань і то беручи мі-
ру з числа голосів при парламентарних виборах;
обвиняють рівночасно теперішнє виховане ду-
ховної молодіжи за брак Христового Духа, і ки-
дають певного рода погрозу, що коли би не ста-
ло в нашій народі священиків їх партії, то се
може бути причиною відступства вірних від ру-
ско кат. Церкви.

Такий погляд не лише дімзуючо вра-
зив серця нашого клиру, але погляд той нале-
жить уважати згіршенем даним широким кру-
гам.

Бож загалюно відомо, що сам Експ. Митро-
полит окружає духовну молодіж особливошо
своєю опікою, відвідує єї при кожній нагоді, зно-
сить ся з кожним кандидатом з осібно, а без-
посередна управа духовної семінарії ділає у
всім по его намірам і вказівкам.

Тим сьмим виховане тої молодіжи не лише
веде ся виовні в душі Христа, але вже і тепер,
як виказують публікації кандидатів духовного
стану львівської семінарії, в роді „Католицького
Сходу“, так і дотеперішня рівна діяльність мо-
лодих священиків, дає незбиті докази, що ви-
ходячий з семінарії молодий клир, не то що
зуміє удержати і утвердити наш нарід в Галич-
ні в св. вірі, але що є готов нести єї в даній
хвилі і на дальші землі св. Володимира.

З другої сторони висказ і погроза, що вір-
ні нашої руско-кат. Церкви, які ідуть за свяще-
никами причисляючими себе до російської на-
ціональності, готові перейти на російську схіз-
му, наклиб їм не дано священика російської
національності, кидає на тих вірних тяжке підоз-
рінє, що їх віра не опирає ся на надприродних
Божих мотивах, але на незвичайно хитких під-
ставах симпатії політичної свого провідника.
Колиб се була правда, то булоб се рівночасно і

ярким свідомством, що віра і руско-кат. Церков
не зможуть устояти ся в сторонах, де ширить
ся російська агітація, і що якраз годило би ся
для тих сторін і тих вірних подбати о здорові
підстави св. віри.

Давним і в кат. Церкві чужим є бажане,
висказати в пропам'ятнім письмі, щоб духовна
власть руководила ся в приниманю кандидатів
духовного стану їх політично-партійними погля-
дами, а не надприродним званем, а ще більше
дивним є бажане, щоби число кандидатів в опирати
на якім політичним катастрої голосів.

Якраз висше наведені причини спонукують
клир висказати погляд, що в інтересі руско-кат.
Церкви вимагає ся як найскорше викорінити небез-
печні для віри Церкви панросійські стремління.

Таке становище супротив пропам'ятного
письма велеть рускому духовенству зайняти
чисто церковні згляди.

На ту саму справу мусить також глядіти
клир наш і з національного становища.

Клир застерігає ся енергічно против того,
наче би ту на нашій землі був російський на-
рід, противно зі всякою рішучістю заявляє що
наш нарід був, є і повістане руско українським
народом. А на сїм становищі стоїть наш клир
не тому, що як центральне, так і краєве прави-
тельство знає лиш одну народність руску
в Галичині (за що і належить ся ему признане
від цілого загалу, що оно з компетентного мі-
сця сво заяву ясно перед лідцем цілої Європи
висказало), але тому, що на сїм становищі сто-
яли наші батьки, стоїть наша народна свідомі-
сть, традиція народного життя, а також всі наші
Владики, що засідали на руских
єпископских престолох.

Клир видить добре, що і Експ. Митрополит
традицію своїх попередників під тим зľadом
держить світло і свідомо, проте є також пев-
ний, що своєю властію положить раз ковець
страшно небезпечним для кат. віри і рус-
кої народности затїм російсько-схизматичкої а-
гітації серед вірних поручених его проводови.

Вкінці депутация заявила достойній особі
Митрополита свою синівську любов і священи-
чий послух. Заяву підписали:

- О. Митр. Лев Туркевич архід. Митр. Кап., о. Іван Чапельський, собор. крил. Митр. Кап., член ц. к. Ради шкільної краєвої, о. Плятонід Філяс, протоігумен ОО. Ч. св. ВВ., о. др. Іван Бартошевський, проф. унів., поч. крил. Митр. Кап., о. др. Стефан Юрик, шамбелян Его Свят., сов. Митр. кон. катех. гімн., о. др. Йосиф Жуук, шамбелян Его Свят. сов. Митр. конс., ректор дух. сем., о. Михайло Яцковський, шамбелян Его Свят., канц. Митр. конс., о. Йосиф Климентій Панасінський, шамбелян Его Свят., ювілят, о. Александер Стефанович, сов. Митр. кон., вислуж. проф., о. Юліян Федусевич, радник шкільний, сов. Митр. Ков. емер. проф., о. Евген Гузар, радник шкільний, сов. кон., проф., о. Мелетій Лончина, ігумен ОО. Вас. у Львіві, о. др. Йосиф Боцяк, управ. наук. музею ім. Андр. Шепт., о. др. Дмитро Яремко, сов. Митр. конс., проф. дух. сем., о. Єронім Маліцький, комісар єпископ. для справ инокинь, прокуратор Чина св. ВВ., о. Дам'ян Лопатинський, сов. Митр. конс., проф., о. Антоній Глодзінський, референт Ради шкільної краєв., проф., о. Теодозій Лежогубський, сов. Митр. кон., проф., о. Лек. Лужницький, сов. Митр. конс., проф., о. Спирідон Кархут, сов. Митр. конс., проф., о. Іван Рудович, сов. Митр. конс., проф., о. Василь Лициняк, сов. Митр., віцекантор дух. сем., проф., о. Іван Туркевич, проф., о. Іларій Паньківський, сов. Митр. конс., віцекантор дух. сем., о. Ярослав Левицький, катехит гімн., архікат. вікарій, о. Теофіл Бобикевич, сповід. архікат., о. Михайло Тупись, проп. архікат., о. Василь Лиско, катехит, о. Александер Малицький, префект, о. Адриан Давида, Ч. св. ВВ., о. Павло Демчук, Ч. св. ВВ., о. Марко Галушинський, Ч. св. ВВ., о. Антін Мартинюк, Ч. св. ВВ., о. Будка Никита, проф. дух. сем., о. Амврозій Редкевич, проф. дух. сем., о. Волод. Семків сотр. архікат., о. Андрій Гавришак, сотр. архікат., о. Никола Щепанюк, сотр. архікат., о. Маріян Ярема, катехит, о. Іван Новосад, катехит, о. Александер Ковальський, катехит, о. Іван Жигаль, сотр. пар.

Позір!!! МАТЕРАЦИ з правдивої нової волосни під гаранцією по найнижших цінах продає ФАБРИКА постелі і біля і КОМПЛЕТНИХ СЛЮБНИХ ВИПРАВ
І. ДРЕКСЛЕР СІНІ Львів, площа Капітулька ч. 2.

Ексцеленція Митрополит прийняв депутацію як найсердечніше, і вже з самого факту, що депутація прийшла, заявив свою радість.

З особна заявив, що подобає ся йому супокійний, поважний і тактовний тон письма, як також особлившу радість за становиско, яке наш клир зайняв в справі теперішнього виховання духовної молодіжї в семінарії. В ділі агітацій за схізмю, котру Ексцеленція уважає справді страшною язвою не лиш для католицької Церкви але і нашого народа, і яку відчуває з більшим безперечно болем серця, як хто небудь инший, бож се є питанє життя і смерті, як виразно сказав, для кожного Епископа католицького, видить Ексц. Митрополит в тісній злучі клиру з Собою перший і переважний лік і оборону супроти тої язви.

В розмові, яка опісля поза дві години про тягнула ся, обговорювано з окрема поодинокі порушені точки та способи праці церковної і народної на будуче, а з всего того учасники депутації віднесли не лиш повне вдоволенє, але і те внутрішнє переконанє, що між поглядами нашого клиру і Верховного Архипастира нашої церковної провінції нема ніякої різниці, а протинно цілковита однодушність.

Допись з Ліска.

(Темнота і неграмотність. Відродити в просвітнім і народо-господарським напрямі. Читальня „Просвіти“. „Народний Дім“. Філія Сільського Господаря.)

Читаємо часто по часописях наших різні звіти, дописи з життя бутя нашого народу по різних наших селах та містах, але се переважно із східної Галичини, а о підгірських околицях, о наших селах та місточках Бойківщини та Лемківщини дуже рідко можна дещо прочитати і почути*). Чи брак життя національного, чи байдужність, не знати і здаєсь, одно і друге. Тож не від річи буде, бодай в короткості познакомити наш багал о нашім початкуочім руху на різних областях в гірським, темнім куті ліським, о пробудженю нашого народа з просоня до красшого нового життя, який до недавна ще надавав майже жадного знаку життя духовного, котрий доси всіми забутий спав сном блаженних. Кождий знає бодай, що повіт ліський, се найтемнійший підгірський повіт, шкіль найменше, неграмотних найбільше, біда і нужда страшна, що в слід за тим іде: нарід найбільше склонний до піянства, лїнвства і процесів.

За терік-в-рік много зруйнованих матеріально людей як зі сіл, так і місточок виїжджає до Америки, за море за зарібком, найкращі сили до праці опускають свої газдівства, в дома лишають ся лише слабі невісти, котрі всьому не можуть дати ради, і грувти і господарства і так вже задовжені поволі переходять в жидівські руки. Аж сум бере на ту нужду дивитись. Омікунів правда багато, але таких, що то дбають лише про свою кишезю, але не про добро і долю бідного народу. Зате по місточках хоть майже чисто руских, міщани, як всюди, спольщені, говорять по польски. Винна безперечно лежать в тім, що нарід неграмотний, темний, шкіль не має, але також і по стороні наших „русских“ сьвященників є много вини. Сьвященників щирих до праці над народом і з народом, наших народовців, у нас в горах обмаль, а коли які є, то розсіяні як оази, звязані, без впливу на нарід, мимом ревної праці межі парохіями, де словковичними павами положеня є самі сьвященники москвофіли, знані зі своєї деструктивної, або жадної праці над народом.

Але часи поволі змінюють ся, вже тепер видко сліди до ліпшого. Ось послідними літами і наш підгірський нарід прочував, прокинувся з вікового сну до нового життя заходами працюючих одиниць. Почин до сего збудженя дало також по трохи і само місто Ліско, ідучи за приміром інших міст і місточок та сіл, які зрозуміли вагу праці над піднесенєм з упадку морального і матеріального нашого темного і бідного селянства та міщанства. При помочи сьвідомих, ідейних та працюючих одиниць з посеред нашого патріотичного сьвященства і інтелігенції зачало свитати і в нашім повіті та са-

мім місті Ліску. Мимо перепоя зі всіх сторін і трудностей, на кождім кроці вперед отворено в грудні 1908 р. в місті Ліску читальню „Просвіти“, яка тепер числить більш 80 членів переважно міщан. На послідних річних загальних зборах ухвалено заснувати в найближшій будучині в міру розвою читальнь по селах в повіті Філію, яка булаб розсадником просвітї скрізь по селах в повіті, а де шкіль нема постановлено закладати курси для неграмотних. Крім того звязав ся також кружок аматорський при читальні зложеній переважно з міщанських сил, який дав вже кілька вистав досить удачних. Треба призвати, що міщани горнуть ся до читальні і на втіху, вже частійше загомонить рідна пісня. Вже частійше почуєш рідне руске слово з уст міщан, які до недавна цурались і соромились своєї мови. Хор міщанський є також, але дає ся відчувати некуча потреба дирігента, бо бувший учитель народний, котрий був основником сего хору і причинив ся вельми до національного пробудженя нашого міщанства, відійшов на иншу посаду. Читальня, се справді осередок життя народного в Ліску. От і в тім році містить ся вже в двох просторих комнатах хоть не своїх, але міщанина і она дала почин до заложеня в січні сего року свого товариства господарско-торгового „Народний Дім“ з 3.000 К. Отворено склеп в самім ринку, який дає красну запоруку розвою на будуче, бо красно і над сподіванє розвиваєсь і має вже по місяці свого єствованя около 10.000 корон в обороті, та приймає оцадности до обороту і числить з 70 членів, а до 100 уділів, се спілка системи Рочдель. На останку засновано сего року в Ліску філію „Сільського Господаря“ з 60 членами. Словом іде до ліпшого, коби ше руска захоронка і своя хата, а дасть Бог що не дамось воюгам, правда, яка по нашій стороні, мусить побідити. Нарід мусить двигнутись з упадку морального і матеріального, коби лише знайшлись і на дальше охочі одиниці до праці на народній ниві на полі просвітнім та економічнім.

Є повна надія, що і в наше віконце засяє яснє сонце. Темнота, піянство і нужда щезає поволі, нарід почує, пізнаєть, що він у себе дома, що він пан, а не наймит, що він син своєї рідної Матери Церкви і України-Руси.

Amicus.

Галицький сойм.

Продовженє 84. засіданя з суботи 19. лютого 1910 р.

Пос. др. К. Левицький в дальшій розправі над внесенєм п. Старжинського в справі другого заступника кр. маршалка, зложив протест українсько-русских послів проти сего начерку.

На закінченє сесії предложено начерк закона, установляючого другого, урядуючого заступника маршалка краю. Се має бути вислідом тактичних змагань польської більшости і першим плодом праці комісії для реформи виборчої, котра доси не рішила навіть головних засад реформи виборчої. Ми приволоені зазначити, що ся комісія нічого не зробила в справі так важній для обох народів.

В р. 1908 комісія безуспішно радяла над засадами реформи, в слідуючім році придумано безнастанну комісію, але й она не довела до нічого: предсідники уступили, але нічого не робить ся і ми стратили надію, чи буде переведена зміна перестарілої ординації виборчої і тепер комісія займає ся тільки формальними сивавами. Замість предложити бодай основи нового виборчого права, приходять комісія із звітом про внесенє п. Старжинського що до другого заступника маршалка.

Руси вже в комісії для виборчої реформи заішли, що засадничо противлять ся сему висю. Тепер поновляємо наш протест проти предлога, бо она пердчасна, а буде час на те, як будемо укладати новий виборчий закон для кравого сойму. Через більше як 40 літ не було сего потреба то і нині на склові куріяльного сойму нічо не вказує на потребу такої реформи. Само придленє сего внесеня комісії вибраної для виборчої реформи вказує на те, що справа президії сойму є в тісній звязи з сивакою перебудови сойму куріяльного на сойм загального голосованя. Тоді і ми зголосимо в імена нашого народа наше непередаване право до ірводу в сій палаті і в кравий автономній адміністрації і жадаємо не тільки почесного заступника але дійсно урядуючого маршалка або єго заступника, що на ві представляє бп інтереси і змаганя руского народу. (Оплески на руских лавях).

Аргументи комісії не видержують критики. Чи може сойм для браку проводу, з утоми, або перешкоди маршалка, або єго почесного заступника не міг коли будь сповнювати своїх обовязків? Сего за весь час не було, а як були перешкоди, то по стороні послів, бо нераз в посліднім часі бракувало комплекту. Заступник маршалка дуже рідко проводить, але виразно заявив, що кождої хвилі готов виручити маршалка Приклад парламенту нічого не дозаяує, бо там помножено число віцепрезидентів донерва по виборчій реформі, а притім кермували ся там національними і подітчними зглядами.

Що до питаня, чи другого заступника маршалка має іменувати цісар, чи має він бути вибираний, то комісія під сим зглядом поділила ся. Русини відразу станули на тім становищи, що одностайному устроєві президії ліпше відповілає, щоби і другий заступник був іменованій, бо инакше вийдуть сумніви, котрий з них має першенство. Комісія рішила ся на се донерва по засягненю інформації у центрального правительства. Однак Русини мимом сего внесенє в тій формі будуть поборювати.

Властива причина внесеня п. Старжинського лежать в чім иншій, не в тім, щоби улєкшити кравому маршалкови. Коли тільки внесенє появило ся, відразу заявило все польске денникарство, без різниці партій, що така реформа є конечна, щоби побороти руску обструкцію.

Ще не прогомонів голос нашого протесту проти lex Sala, а вже куєте новий параграф, що має відобрати голос заступникам руского народа. Тим підступом не посукуте вперед згоди обох народів. Не можемо забути, що всі справи полагаюте все без нас і проти нас. Тому протестуємо проти сего розширеня управнень і сили польської соймової більшости, що і в теперішній сесії проявило ся проти нас.

Ухвалено бюджет проти голосу цілого руского народа, бо всі заступники сего народа заявили ся тут проти кравого бюджету. Без згоди обох народів не можна назвати бюджету кравим і він не стане ним ніколи. Господарите нашим грошем на свої ціли, а на се своєї згоди ми не можемо дати. Не дивіть ся на се малє число заступників руского народа, але тямте, що говорять до вас не група послів, але цілий руский нарід.

Навіть в економічних справах, коли ішло о розділ дотаций на ціли годівлі худоби укували ви вже внесеня, що стремлять до того, щоби відобрати нам наші власні гроші, не оглядаючись на те, що справ сего рода без згоди обох народів не може рішати. Не жадаємо нічого що нарушало би ваш сиваведливий стан посіданя, але хочемо того, що нам, як народови належить ся — самоуправи хочби на економічнім полі. Хочете панувати над нами, а ми маємо бути невільниками. В шкільних справах дали ви доказ такого самого поведєня. В сих справах, що є для кожного народу найдорозші і найважнійші, управляете систему нищеня і польщеня, закладаете утравквістичні школи, аби тільки Русинам не дати національної школи. Ми чекаємо літами, даємо вам можливість чесно її полагодити і заводимо ся. В руских повітах закладаете польські школи, щоби не було місця для руских, а забуваєте, що наш нарід скаже своє слово. Не висказую погроз, але остерегаю.

Над ухвалою ради повітової в Рогатині, яка заявила ся за двома окремими гімназіями, перейшли ви до дневного порядку. Се насильство, якого перед ніяким народом не оправдєте! Хочете, щоби ми до вас відносили ся прихильно, а тут на нашій землі відносять ся до нас так, як недавно віцепрезидент кравого ради шкільної під охорною посольської нетикальності говорив до нас про гостинність, як до яких приблуд. (П. Дембовский: Сего я не сказав).

Закидаєте нам, що ми є противниками автономії. Протинно, ми є прихильниками автономії, але не такої, що одобрює насильства одного народу над другим. Глядаєте завсїгди політичної провідної думки, але не бачите, що ся думка, се повна рівноправність руского народа на всіх волях життя.

Заявляємо, що поки до сего стану повно рівнопарности не дійдемо, так довго будемо поборювати всі ваші автономічні змаганя хочби навіть, були переводжені в так малих дозах як послідна предлога. Хочете наше самостійне жите заперечувати, а не розумієте, що такі заходи можуть довести тільки до затровня сего життя, проти чого ми мусимо боронити ся.

Закидаєте нам, що ми собі легковажимо автономію краю, та удаємо федералістів на підставі домаганя автономії національної, але в дійности насильно здержує ся навіть наш розвій культурний і економічний. Ми перестали вже бути масою без змагань політичних, так як змагаємо на основі національної автономії до повної самостійности на всіх областях: культурній, економічній і політичній. Виразом сего нашого ідейного змаганя супроти вас був голос нашої загальної репрезентації в Австрії. До сего на нашій території краю дійти мусимо і не дамо ся, бо нас більше тут. (Грімкі оплески). Тому, кличемо до вас, Поляки, в посліднє: схаменіть ся! будьте люде, бо лихо вам буде!

Против закаменілости вашої будемо бороти ся з цілим заваятем і всею силою живого народа руского, поки не дібамо ся до належного нам права народа!

Дальший звіт подамо завтра.

Просимо відхобити передплату.

Новинки.

— Календар. В середу: руско-кат.: Харлампія; римо-кат.; Петра Дам. — В четвер: руско-кат.: Іздора преп.; римо-кат.: Алексія.

— Про тов. „Сільський Господар“ в Городенці пишуть нам: Майже з усіх повітів появляють ся в наших часописах звіти про діяльність товариства „Сільського Господаря“, знак се, що основані філії того товариства сповняють свою задачу. Та про нашу Городенку якось нічого не чувати. Здавало би ся, що заснована дня 14. жовтня м. р. філія наша не лиш ще живе, але проявляє досить значну діяльність. Яко першу і найважнішу свою задачу, яку собі філія поклала, то єднати як найбільше членів, та ознакомити як найширший загаль нашого селянства зі значенем і задачами „Сільського Господаря“, щоби ся ціль досягнути, рішила ся філія устроювати по можности в кожнім селі господарські віча, та здобувати для своєї ідеї село за селом Праця се незвичайно тяжка, зате найпевніше веде до цілі, чого доказом число здобутих членів. Коли на перших загальних зборах товариство наше числило 20 членів, то днес має їх уже 260. Такі віча устроєно в Поточисках, Городенці, Серафінцях, Тишківцях, Чернятині, Торговиці і Стрільчях. Деякі з тих віч відбули ся при участі кількохсот учасників и пр. в Поточисках, Чернятині та Тишківцях і в тих селах здобуто найбільше число членів (в Чернятині і Поточисках по 64). На всіх тих вічах реферували про задачі і значенє „Сільського Господаря“, п. Е. Дорожинський з Серафинець а крім того в Поточисках о. Білецький з Корвева та п. Конавал з Городенки реферували про веденє і закладанє крамниць. При устроєню всіх тих віч велику поміч несло філії наше духовенство, котре на зазвіт філії все радо співало з попереднім та на всіх тих вічах вело провід.

З окрема згадати належить про віче в Стрільчу, котре відбуло ся дня 13. с. м. попри звіт нашого посла дра Окуневського. Учасників віча стрітила ту велика несподіванка, бо на сї збори зволів прибути о. декан Макогонський з Поточиска, котрого всі з радістю повитали, і обдарували найвисшими відзначенем, яким в даній хвилі розпорядили, т. є. віддали ему провідних зборів. Був се красний і імпонуючий вид, коли два провідники народа духовний і світський — а по при них горутка тих, що радї—під їх проводом для народа працювати — злучені одною думкою засіли серед народа. Отець декан прибуваючи на се віче, дав примір і вказав дорогу, котрою повинно іти наше духовенство, і бути все там, де збирає ся нарід.

Нехай Вам Впр. о. Декан та радість, з якою Вас на вічу прийняли та той благородний вплив, яке Ваша присутність мала на нарід, буде надгородою за се, що серед вітру, зима та вогкості сим зборам ласкаво півтретя години проводили.

— Вечір Т. Шевченка в Житомирі. Вечір присвячений Т. Шевченкови пройшов в Житомирі 13. с. м. з великим успіхом. Велика саля „Взаїмного Кредиту“ не могла змістити всіх бажаючих бути на вечері і почути велике слово рідного поета. Як деклямація, так і музикальні точки М. Лисенка на слова Шевченка, пройшли з великим успіхом. Публика щиро витала регента гарного українського хору, д. М. Гайдая.

— Галичанин пише, що др. Тад. Мандибур, директор учит. семінарії в Зеліщиках, зложив на „дар ґрунвальдський“ 120 К і додає, що др. Мандибур то членъ „Просвіти“ одивъ изъ видѣйшихъ украинофиловъ и приклонниковъ „Руслана“. Отже заявляемо, що др. Мандибур не був і не є нашим приклонником ані передплатником нашої часописа, а також сумніваємо ся, чи є членом „Просвіти“. Се не першина „Галичанінови“ пускати неправдиві вісти. Забув бідолаха на свою; приповідку: Врѣ, та міру знай!

— З Черновець доносять, що на місце помершого о. Ганіцко, москвофіла, покликано тимчасово до служби в правосл. консисторії Русина пародонця, о. Евгена Семаку, професора релігії в німецько-руській гімназії в Чернівцях, брата посла. — Підчас виборів дня 17. і 18. с. м. до громадської ради в Нових Мамаївцях коло Черновець прийшло до розрухів. Коли перейшла руська листа, кацапи збурили дім Жида Кімельмана за то, що він попірав Русинів. Жандармерія збрала числа і арештовала кацапських парубків.

— Весна йде. Останні дні одні від другого чим раз красній, погіднійшій і теплійшій, а винішній аж пахнуть весною. Нині в полудне термомір показує в тіні + 12°R, хоч ще тяждець до кінця лютого. Здаєсь, немов ми позичили сицилійського підсоня.. без землетрясеня.

Посмертні оповістки.

— Др. Антін Кобилянський, лікар, упокоїв ся д. 8. с. м. у Львові в 73. р. життя. Покійник Буковинець родом звінсий був в 60-их роках минулого столітя з виданя брошури в обороні чистоти нашої мови п. з. „Slovo na Slovo do Redaktora Slova“ (Богд. Дідицького). В. в. п.!

Телеграми

з дня 22. лютого.

Відень. Міністер Шрайнер предложив вчера президентови кабінету свою димісію. Бар. Біверт прийняв се до відома і нині предложить цісареві димісію мін. Шрайнера.

Варшава. Росія оружить ся від заходу. Залоги побільшево в трое. Кріпости дістали нові пушки і великкі засіб муніції.

Каір. На президента міністрів Бутрова виконано замах. Бутров помер в шпітальї, бо вижити всі пять куль з тіла не вдало ся.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати

про ціни збіжжя і продуктів у Львові

від 9. до 17. лютого 1910:

	за 50 клг.
Пшениця	13.30—13.60 К
Жито	9.25—9.45 К
Ячмінь броварняний	7.25—8.00 К
Ячмінь на пашу	7.00—7.30 К
Овес	7.30—7.50 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Просо	0.00—0.00 К
Горох до вареня	10.75—13.00 К
Горох на пашу	8.50—9.50 К
Бобик	6.95—7.15 К
Конюшина червона	70.00—82.00 К
Конюшина біла	76.00—88.00 К
Конюшина шведська	75.00—85.00 К
Тимотка	28.00—30.00 К
Ріпак зимовий	13.15—13.55 К
Насіне конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	00.00—80.00 К
Хміль новий	205.00—225.0 К

Образи Шевченка, Хмельницького, Ко сенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 120 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацькі, альбоми, перфуми, спинки. брошки і шпильки з гербом, тутка і паперці різного рода поручають. — Склади „Сокільського Базару“ у Львові, Стрию і Станіславові.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 28. лютого 1909.

Найгарнійша сензація.

ФОКИ і ЛЬВИ МОРСКИ капітана Вебба. Верх тресури. — PEMATE і БІЛІЙ зачарований готель. — OCCY LANORES квартет париских апапів. — 6 УЛЯНОВ співи і танні російські. — БУРМІСТР в КЛОПОТІ фарса. — ВІТОГРАФ 10 величавих новостий і т. д. і т. д.

Щоденно о 8. год. вечер представлено. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Бюро учительське і службове

Марії Немчиновської, Львів, площа Академічна 8.

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжжя і знарядів господарських, від шкідливих під корисними услівями,

числить умітковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ошадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 вносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; інші фонди К 594.647.—; разом К 2.781.624.—

Канцелярія Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках, торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицької фабрики Евгена Біліньського в Збарзжі.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурси тов. педагогічного, а 5% на сироти і вдови по сьвященниках.

Держім ся покликку:

Свій до свого!

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. січня 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Краків	5:50	8:55	1:30	5:45	9:51
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Тарнога	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:05	—	2:05	5:58	9:30
Черновець	—	—	—	6:40	12:20
Станіславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия і Тухалі	7:29	11:45	4:25	—	11:00
Самбора	8:00	9:57	2:00	—	9:00
Сокала	7:10	12:40	4:50	—	—
Яворова	8:05	—	5:00	9:00	—
Брухович (що дня)	—	—	5:11	—	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	9:58
Винник	—	—	—	—	12:15
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	11:55
Винник	7:26	—	—	6:29	—
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:36	—	9:27	11:38
Винник	—	7:08	—	6:11	—
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Краків	5:50	8:25	3:15	7:00	11:35
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Гашева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:—	2:16	8:00	11:10
Черновець	6:10	9:35	—	—	10:38
Черновець	—	9:10	2:23	—	2:50
Станіславова	—	—	2:50	—	—
Коломиї	—	—	—	6:00	—
Стрия	7:30	—	1:45	6:55	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:45
Сокала	6:14	11:05	—	7:10	—
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович (будні дни)	—	—	3:20	—	—
Брухович (нед. і св.)	—	—	2:01	—	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Винник	5:32	—	—	—	—
З Підзамче до:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:29	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:29	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	5:35	—	1:30	—	—
З Личаків до:					
Підгаєць	6:32	—	—	6:50	—
Винник	5:53	—	—	—	—

ЗАМІТКА: Поспільні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.